

Proxectar Investigar Comunicar

Xosé Fdez. Maneiro
Xosé Luis Capón
IES da Pobra do Caramiñal

Pontevedra , 11 de abril 2012

Imaxe : Building Bridges
Proxecto Europeo
Grundtvig
IES Campo de San
Alberte - Noia

Obradorio de proxectos

Paso 4
A avaliación:
Feedback

Paso 1

O tema do proxecto
Sobre que imos traballar?
Sobre que imos investigar?

Paso 3

**As actividades que imos
desenvolver**

Como imos traballar?
Como imos investigar?

Paso 2

O produto final

Paso 1:

O tema do proxecto:

Sobre que imos traballar? Sobre que imos investigar?

- Definir **contidos e obxectivos** básicos:
  - Definir a área que vai servir de “fío condutor”. Exemplos:
    - Contido “científico”: CCSS, CCNN
  - Especificar os contidos de cada área.
- Concretar o grao de implicación dos alumnos neste 1º paso (ao mellor a idea xa partiu deles)

Paso 2: Produto final

Reportaxe, panel, documento, imaxe, vídeo, presentación, exposición...

Proxección fóra da clase.

Paso 3:

As actividades que imos desenvolver

Como imos traballar? Como imos investigar?

Actividades

Análise de contidos, búsqueda de información, reflexión, de colaboración (traballo en equipo), de relación co mundo exterior, de traballo de diferentes competencias ...

Temporalización

Cronograma das actividades en varios niveis (tantos como áreas que participan).

Ter en conta que o número de horas semanais de cada área non é o mesmo.

Os recursos e materiais

O libro de texto deixa de ser a única fonte.

**O alumno sempre debe saber que ten que facer, como e para que:
o produto final.**

Paso 4: avaliación.

**Que fixemos ben.
Que fixemos mal?
Que podemos mellorar?**

.... Algo novo no horizonte?

“O presuposto debe equilibrarse, o tesouro debe ser reaprovisionado, a débeda pública debe ser disminuída, a arrogancia dos altos funcionarios públicos debe ser moderada e controlada, a axuda a outros países debe eliminarse para que Roma non vaia á bancarrota. A xente debe aprender novamente a traballar, en lugar de vivir á costa do estado”

Cita de Marco Tulio Cicerón, ano 55 a.C.

Algo novo no horizonte... da educación?

“O autócrata desexa ter seguidores dóciles. [...] A democracia (...) fomentará un tipo de educación orientada a construír cidadáns responsables, reflexivos e con espírito crítico”

**William Heard Kilpatrick,
Philosophy of education, Nova York, 1951
Xubilado en 1938**

O profesor ten que tomar **decisións** que afectarán entre outros aspectos (sociais, políticos, organizativos, curriculares ...) á

METODOLOXÍA DE TRABALLO

ao tipo de ensino que perseguimos

Que valores?

Que actitudes?

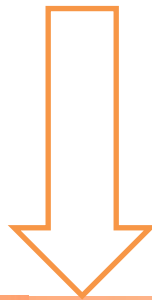
Que formas de análise e pensamento?

Que clase de experiencias?

Que tipo de interaccións?

Imos na búsqueda deste ideal?

“Os nenos están - ou deberían estar - **activamente** involucrados no proceso de intentar **comprender** mellor o mundo no que viven, de estar dotados de maiores **competencias**, en definitiva, de **aprender**”

Pensamento sistémico = Análise e síntese + interacción

Conceptualización

Tratamento da información

Investigación

Pensamento crítico

Metacognición

Si é así, debemos facer aos rapaces:

Investigar = saír do libro de texto

**Relacionar contidos
diversos
e non sempre
da mesma área**

**Expresarse, aprender a comunicarse
.... E comunicar:**

Escribindo, Falando, Debuxando
Dramatizando ,Con números, Coa imaxe
... ou mellor o conxunto de todas elas

Ata aquí, a teoría, a utopía, ese lugar onde queremos(¿?) chegar ... pero...

O Curriculum,os Contidos ??

A organización escolar?

Os horarios?

A organización horizontal: Departamentos ?

A organización vertical? Os cursos (xa non os ciclos), leiras pechadas e sen conexión.

A admnistración? Non facilita a flexibilidade horaria , grupal e departamental.

Os profesores?

Para que?

Estou ben así, xa teño dabondo cos contidos que teño, cos alumnos que me tocaron, ...

Así estou moi tranquilo? Si cambio tremen os meus cimentos.

Teño medo a ... fallar, facelo mal, por onde empezo,....

Cando saibas o que son competencias, eso de traballo por proxectos, ... dismo ... e ,logo...

Vai ti por diante que eu xa irei despois.

Os alumnos?

Non hai nivel? Esto é moi complicado, podemos volver ás fichas?

O meu fillo non está a traballar o libro de texto

Quen empeza? Os rapaces chéganme e non saben ....

Pero, si non te moves,
non te quedas quieto,...

... quedas
atrás!

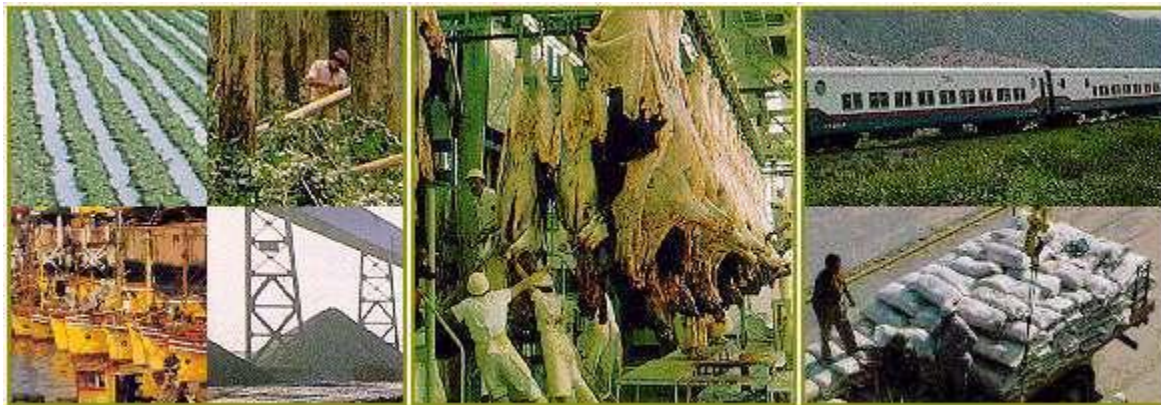
**A necessidade de significar,
de fazer saber**

O anel do Rei salomón

A actividade económica é o conxunto de actividades que o ser humano realiza para satisfacer as súas necesidades, tanto básicas coma non básicas .Con estas actividades obtemos bens e servizos. As empresas obteñen bens e servizos para que o ser humano satisfaga as súas necesidades.

**Que é a actividade económica?
Que 2 tipos de necesidades hai?
Que obtemos con estas actividades?
Que obteñen as empresas?
Para que ?**

ACTIVIDADES PRIMARIAS

ACTIVIDADES SECUNDARIAS

ACTIVIDADES TERCIARIAS

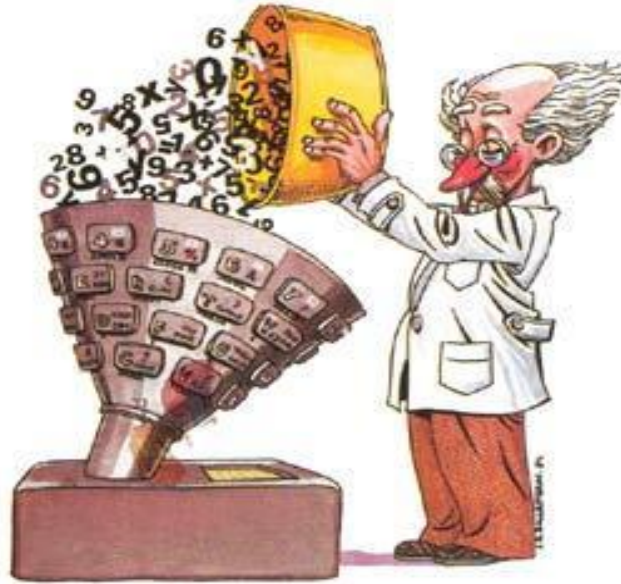
A ramoneda sortiza é o compo de ramonedas que o tropo trona para roceter as súas peteas, tanto vestas coma non vestas. Con estas ramonedas gapamos trans e trons. As metisas gapan trans e trons para que o tropo rocete as súas potas.

**Que é a ramoneda sortiza?
Que 2 tipos de peteas hai?
Que gapamos con estas ramonedas?
Que gapan as metisas?
Para que ?**

http://pt.jazz.openfun.org/wiki/Lista_de_frutas

Aprendizaxe significativa ?

Experiencia 1

"Elaboración de materiales didácticos para el Nivel II de Educación de Adultos"

Grupo de Trabajo
I.E.S. CAMPO DE SAN ALBERTO
NOIA
CURSO 2005 - 06

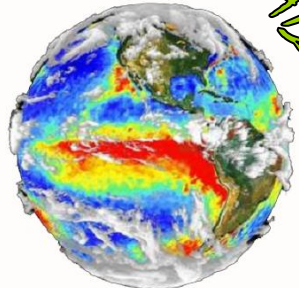
OS TERREMOTOS

ACTUALIDADE

O EFECTO INVERNADERO

O MAR

USO DAS T.I.C.

AS DESIGUALDADES

ME DIMO O TEMPO

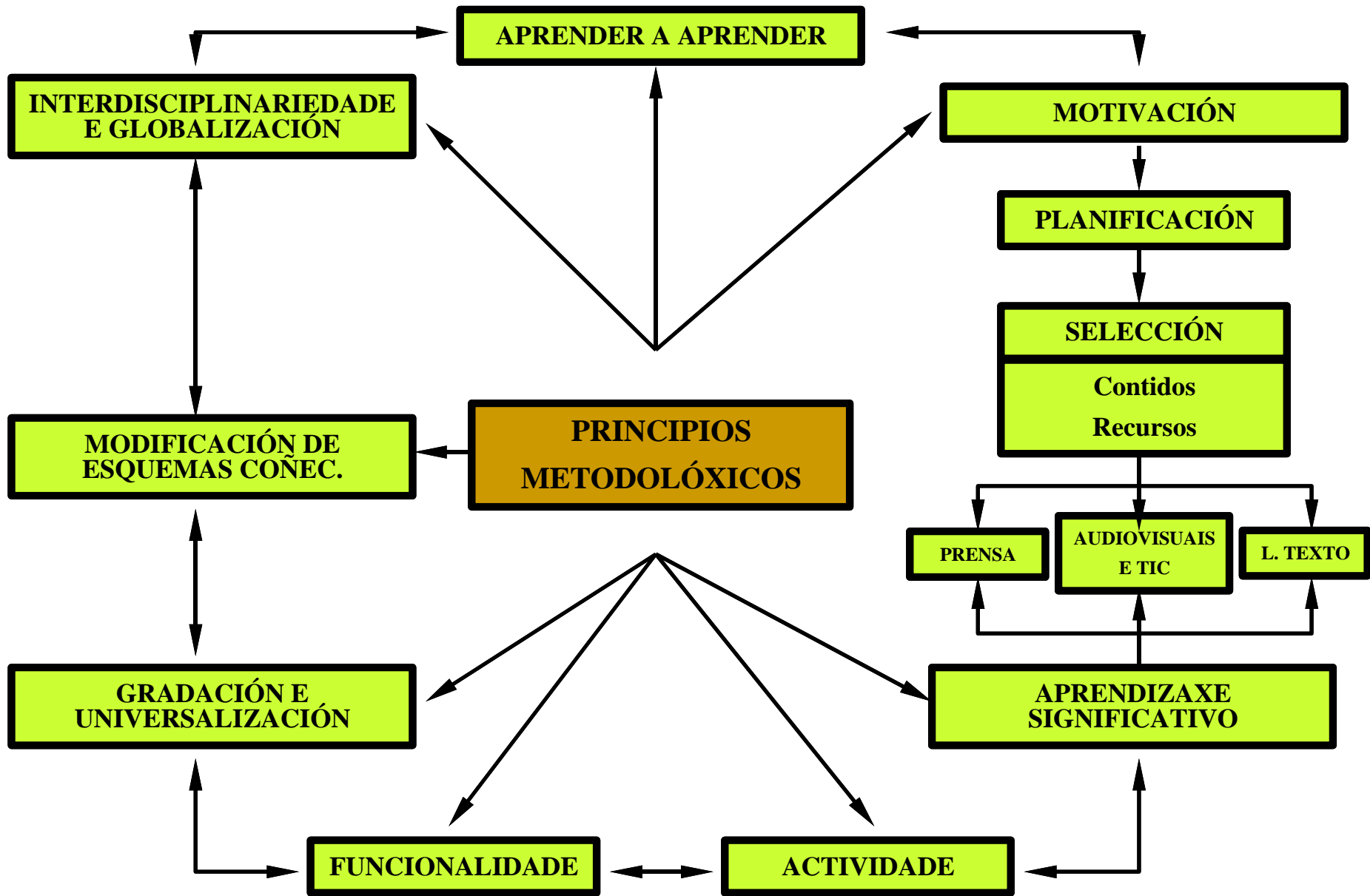

IMOS MERCAR

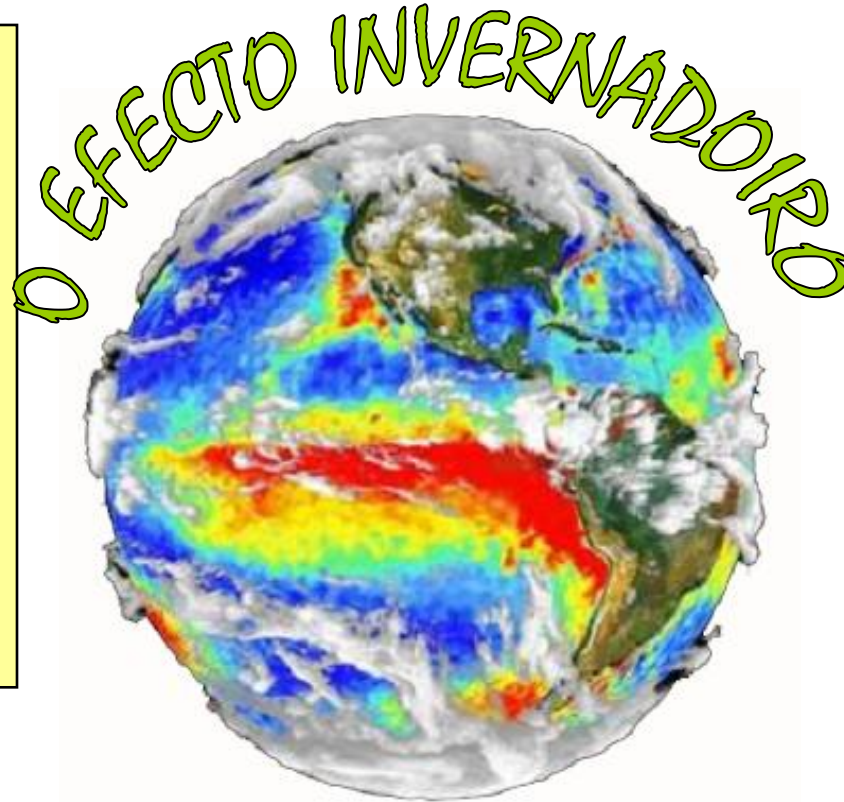
O TABACO

COMUNICACIÓN

- El deshielo del Ártico (actividades)
- Noruega apresca el segundo barco español en 2 días (actividades)
- La maravillosa experiencia de José Arcadio Buendía (actividades)
- La descripción (actividades)

NATUREZA E SOCIEDADE

- O efecto invernadoiro
- El deshielo deja el Ártico con su menor superficie histórica
- Actividades

MATEMÁTICAS

- El deshielo del Ártico (actividades)

En los últimos cinco años, el área glacial ha perdido 1,7 millones de kilómetros cuadrados

El deshielo deja el Ártico con su menor superficie histórica

Los habitantes de la zona acusarán a Estados Unidos de alimentar el calentamiento global

Timothy Gardner

REUTERS | NUEVA YORK
■ La capa de hielo del Ártico se ha reducido hasta niveles alarmantes tras cuatro años consecutivos de deshielo. La causa es el aumento de las temperaturas, que parece estar relacionado con la acumulación de gases de efecto invernadero, según científicos estadounidenses. Los expertos de la NASA y del Centro Nacional de Datos de Nieve e Hielo (NSIDC, en sus siglas en inglés), que han seguido vía satélite la evolución de la capa de hielo desde 1978 afirman que el total de la superficie del Ártico cubrirá en el 2005 la zona más pequeña desde que comenzaron a efectuarse las mediciones.

Deshielo absoluto

Hasta el 21 de septiembre, la zona de hielo marino ártico había disminuido hasta los 5,3 millones de kilómetros cuadrados. Desde 1978 hasta el 2000, la zona de hielo marino tenía una media de siete millones de kilómetros cuadrados, según el informe, que destacó que la tendencia hacia el deshielo había limitado la zona de caza de los inuits.

El estudio advierte de que, de seguir la tendencia, el Ártico podría estar completamente libre de hielo durante el verano antes de que acabe el siglo. El dato está avalado por las investigaciones del Consejo Ártico, en un informe de ocho países

El descenso del hielo

Descubrimientos

- Científicos de la NASA y del NSIDC* realizaron un seguimiento desde 1978 y aseguran que este año la superficie de hielo que cubre el océano Ártico será menor que nunca.
- La temperatura media del aire en la superficie del Ártico de enero y agosto fue entre 2° y 3° C más alta que en el resto del océano Ártico.

Causas

- Los gases causantes del efecto invernadero, como el dióxido de carbono, provocan el calentamiento global porque retienen el calor del sol en la atmósfera.

Efectos

- Si continúa deritiéndose a este ritmo, el Ártico carecerá de hielo en verano antes de fin de siglo.
- Las zonas de caza de los inuits se han reducido y numerosas especies como los osos polares y las focas están en peligro de extinción.

Fuente: *Centro Nacional de Datos de Nieve e Hielo (NSIDC) y NASA

LA VUL/REUTERS

elaborado por 250 expertos. El informe apunta claramente hacia el efecto invernadero como causante del aumento de las temperaturas. Los inuits —unas 155.000 personas repartidas entre Canadá, Alaska, Groenlandia y Rusia, que son quienes están principalmente amenazados por el deshielo— planean formular una petición el próximo mes de diciembre para acusar a Estados Unidos de violar sus derechos humanos al alimentar el calentamiento mundial. La

Administración Bush no participa del Tratado de Kioto, que pretendía reducir los gases de efecto invernadero para frenar el calentamiento global. La comunidad científica opina que el océano Glacial Ártico se está calentando más rápido que el resto del planeta porque el agua o la tierra, una vez descubierta, absorbe más calor que el hielo y la nieve. Este proceso supone que el deshielo puede causar incluso temperaturas más calientes y, consecuentemente, más deshielo.

DATOS

Cuatro años

- El deshielo en la zona del Ártico es el cuarto consecutivo.

Estabilidad

- Entre 1978 y el 2000, la masa de hielo era de siete millones de km².

Descenso

- Actualmente es de 5,3 millones.

Máxima amenaza para la población local, las focas y los osos polares

■ El deshielo del Ártico, que algunos científicos prevén que será total en los meses de verano mucho antes de que acabe este siglo, tendrá una especial incidencia en los ricos ecosistemas de la zona. Los desajustes biológicos se han hecho sentir especialmente en focas y osos polares, que tienen más problemas para encontrar alimento y mayores dificultades para

orografía del Ártico. Consecuentemente, la población local, los inuits, ven también descender la caza. Algunos informes elaborados el año anterior, sostienen que, dentro de pocas décadas, el deshielo permitirá cruzar de Europa a América a través del Ártico, con lo cual se abriría una vía de paso para otras especies animales, que influirían

Los osos, entre los animales más afectados por el deshielo

O EFECTO INVERNADOIRO

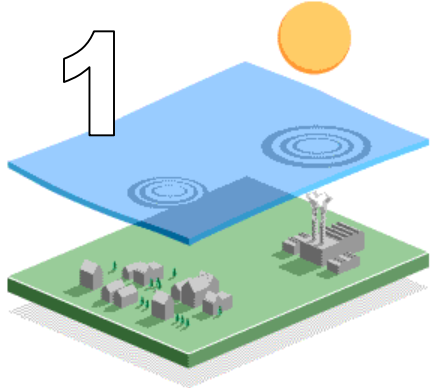
NOTICIA “ LA VOZ DE GALÍCIA “ venres 30 – 9 – 2005: “ E l deshielo deja el Ártico con su menor superficie histórica “

Actividades:

- 1.- Lectura e comentario xeral da noticia.
- 2.- Identificar o núcleo principal da noticia e intentar desentrañar as causas e as consecuencias da mesma. Elaborar un pequeno esquema.
- 3.- Nun mapa político mudo, e utilizando un atlas básico, localizar o Ártico e os países teñen territorios nel. Colorear.
- 4.- Usando Internet, buscar información sobre eses países e completar unha ficha sobre cada un
- 5.- Traballo sobre o efecto invernadoiro:
  - ✗ Ficha sobre os problemas da Terra: Destrucción da capa de ozono e o efecto invernadoiro:
    - Identificar no texto estes dous problemas, as súas causas e consecuencias.
    - Aclaración de vocabulario básico.
  - ✗ Ficha “ O efecto invernadoiro”:
    - Ler e comentar o contido do texto sobre o efecto invernadoiro.
    - Colorear as palabras clave: gases naturais, efecto invernadoiro, atmósfera, dióxido de carbono, ...
    - Realizar un esquema sinxelo sobre o proceso que fai variar a temperatura global.
  - ✗ Búsqueda en Internet de información básica sobre o tema. Interesante vistar a páxina www.bbc.co.uk

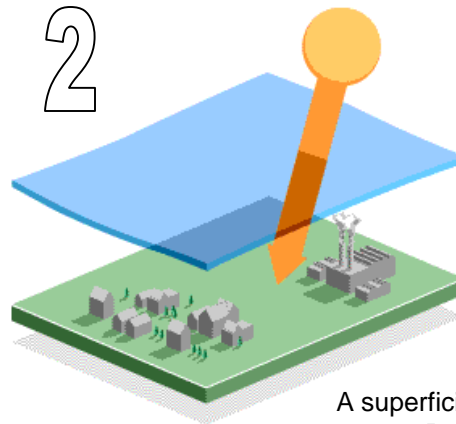
O EFECTO INVERNADOIRO

1

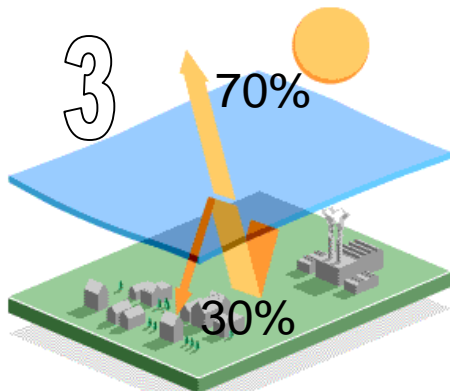
Os **gases naturais** forman unha capa na atmósfera que permite que os raios do sol penetren ata a superficie terrestre, pero impide que se escape o calor, actuando coma se fose un **invernadoiro**.

2

A superficie da Terra é quente polo Sol. Pero ésta non absorbe toda a enerxía senon que reflexa parte dela de volta cara a atmósfera.

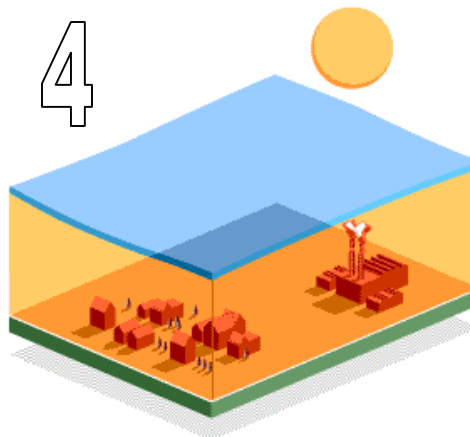
3

Alrededor do 70% da enerxía solar que chega á superficie da Terra é devolta ó espacio.

Pero parte da radiación infrarroxa é retida polos gases que producen o efecto invernadoiro (p.ex: CO2, , vapor de auga) e volve á superficie terrestre.

4

Como resultado do efecto invernadoiro, a Terra mantense o suficientemente quente como para facer posible a vida sobre o planeta. De no existir o fenómeno, os climáticos serían moi perxudiciais. Sin embargo, unha pequena variación no delicado balance da temperatura global pode causar graves estragos.

A Terra ten 2 problemas a longo prazo que nos deberían preocupar:

☞ A destrución da **capa de ozono** da atmósfera, que absorbe a maior parte das radiacións ultravioletas do Sol. Si esta capa desaparece ou diminúe, a vexetación da terra sufrirá graves danos. E de feito, hai buratos na capa de ozono na Antártida, Europa, Norteamérica,...

☞ **O efecto invernadoiro:**

- Uso de combustibles fósiles (derivados do petróleo e carbón): O CO_2 emitido na combustión destes combustibles modifica o efecto invernadoiro, aumentando a temperatura da terra e provocando un cambio climático
- A deforestación : as áreas deforestadas só emiten dióxido de carbono (CO_2) , sen convertilo en osíxeno. Ademais, diminúen as chuvias nas zonas deforestadas e prodúcese unha desertización.

O EFECTO INVERNADOIRO

Tendo en conta que a Terra ten unha superficie de 510.101.000 km², as tres cuartas partes auga, e que o volume de xeo que hai na Antártida é de aproximadamente 20.000.000 km³

¿Canto aumentaría o nivel do mar de derreterse todo ese xeo?

Subiría o mar uns **52 metros** (pode collerse un mapa e comprobar como sería a costa Galega).

As consecuencias serían terribles, pero non debemos dramatizar. A temperatura media da Antártida é de moitos graos baixo cero. Para derreter o seu xeo tería que subir varias decenas de graos a temperatura media. Sen embargo, a Antártida Occidental está formada por un gran bloque de xeo apoiado no fondo mariño que cun aumento moito menor da temperatura podería romperse en xigantescos icebergs o que aumentaría o nivel do mar ata **10 metros**

(Obtido de www.enciga.org)

ACTIVIDADES

1.- Lee atentamente el TEXTO siguiente y vete subrayando las palabras que no sepas qué significan.

2.- Según el contexto en el que aparecen, intenta encontrar otra u otras que creas que puede valer sin que cambie el significado de la frase. Si tienes dificultades, busca el significado en el diccionario o pregúntaselo al profesor/a. Fíjate en los ejemplos que va a resolver el profesor con:

Alimentar, disminuído, advierte, formular, absorve, retienen

3.- Di si son verdaderas o falsas las siguientes afirmaciones:

- a.- Durante los últimos 4 años, al Artico se quedó sin hielo V – F
- b.- El efecto invernadero puede ser una causa importante del deshielo V – F
- c.- Apenas se notó el deshielo durante el último invierno V – F
- d.- Si no se toman medidas, a finales de siglo podría desaparecer el hielo del Ártico V – F
- e.- Alrededor de 155.000 personas están amenazadas por el deshielo V – F
- f.- Estados Unidos puede ser acusado por violación de derechos humanos V – F
- g.- Cuando desaparece el hielo, la tierra absorve más calor V - F

4.- Fíjate en las palabras que aparecen en recuadro y complétalo con otras que tengan algún parecido:

<i>HIELO</i>	<i>MAR</i>	<i>SAL</i>	<i>SOL</i>

5.- En el texto aparecen varias SIGLAS o acrónimos: NASA, NSIDC, EEUU...Piensa en otras parecidas que conozcas y escríbelas. ¿Conoces su significado?

6.- Coloca en los recuadros que aparecen en le texto las siguientes palabras propias del mundo periodístico:

TITULAR, INFOGRAFÍA, AUTOR, ANTETÍTULO, AGENCIA, ENTRADIÑA, DOCUMENTACIÓN, SECCIÓN

Lee atentamente el **TEXTO 1**

A los niños no les interesó la noticia. Estaban obstinados en que su padre los llevara a conocer la portentosa novedad de los sabios de Memphis, anunciaba a la entrada de una tienda que, según decían, perteneció al rey Salomón. Tanto insistieron, que José Arcadio Buendía pagó los treinta reales y los condujo hasta el centro de la carpa, donde había un gigante de torso peludo y cabeza rapada, con un anillo de cobre en la nariz y una pesada cadena de hierro en el tobillo, custodiando un cofre de pirata. Al ser destapado por el gigante, el cofre dejó escapar un aliento glacial. Dentro sólo había un enorme bloque transparente, con infinitas agujas internas en las cuales se despedazaba en estrellas de colores la claridad del crepúsculo. Desconcertado, sabiendo que los niños esperaban una explicación inmediata, José Arcadio Buendía se atrevió a murmurar:

-Es el diamante más grande del mundo.

-No –corrigió el gitano-. Es hielo.

José Arcadio Buendía, sin entender, extendió la mano hacia el témpano, pero el gigante se la apartó. “Cinco reales más para tocarlo”, dijo. José Arcadio Buendía los pagó, y entonces puso la mano sobre el hielo, y la mantuvo puesta por varios minutos, mientras el corazón se le hinchaba de temor y de júbilo al contacto del misterio. Sin saber qué decir, pagó otros diez reales para que sus hijos vivieran la prodigiosa experiencia. El pequeño José Arcadio se negó a tocarlo. Aureliano, en cambio, dio un paso hacia delante, puso la mano y la retiró en el acto. “Está hirviendo”, exclamó asustado. Pero su padre no le prestó atención. Embriagado por la evidencia del prodigio, en aquel momento se olvidó de la frustración de sus empresas delirantes y del cuerpo de Melquíades abandonado al apetito de los calamares. Pagó otros cinco reales, y con la mano puesta en el témpano, como expresando un testimonio sobre el texto sagrado, exclamó:

-Éste es el gran invento de nuestro tiempo.

GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ
“Cien años de soledad”

CONTESTA

- 1.- ¿Cuánto pagaron por ver el hielo?
- 2.- ¿Qué había dentro del cofre?
- 3.-¿Cómo era la persona que guardaba el cofre?
- 4.- ¿Por qué crees que confundieron el hielo con un diamante?
- 5.-Ordena alfabéticamente las palabras que aparecen a continuación y escribe un sinónimo
obstinados, torso, custodiando, glacial, crepúsculo, témpano, júbilo, delirantes
- 6.- Clasifica las palabras anteriores en:

ESDRÚJULAS

LLANAS

AGUDAS

- Completa con alguna palabras más del texto

- 7.- “LO QUE DICE EL REFRANERO DE LA NIEVE”

TEXTO 2

“Harto conocido es que

Año de nieves, año de bienes

Y también es cierto que

Año de nieves, año de bienes;

De granizo y hielo, año de duelo.

Por eso si vieres

Mucha nieve en la sierra,

Habrá mucha abundancia en la tierra.

Nieves de Hoyos Sancho

(Del Refranero agrícola español”)

- 8.- Vuelve a leer los refranes con entonación:

a.- Interrogativa.

b.- Enunciativa (con voz grave)

- 9.- Por la experiencia que tienes, ¿crees que lo que dice el refranero es cierto?. Cuenta alguna anécdota que tenga relación con el texto 2.
- 10.- Escribe algún refrán que conozcas que tengan relación con los anteriores y exponlos clase con una lectura dramatizada.
- 11.- NUEVAS TECNOLOGÍAS. Intentad buscar en “<http://www.google.es>”:
  - a.- Refranes, textos sobre el hielo, el efecto invernadero, la nieve etc.
  - b.- Averiguad, por parejas, datos sobre Gabriel García Márquez y su obra para explicárselo a vuestros compañeros/as.

- 11.- **DICTADO**

LA DESCRIPCIÓN

TEXTO 1

“En Pequeño Hangleton todos coincidían en que la vieja **mansión** (.....) era siniestra: Medio siglo antes **había ocurrido** (.....) en ella algo extraño y horrible, algo de lo que todavía gustaban hablar los habitantes cuando los temas de **chismorreo** (.....) se agotaban. Habían relatado tantas veces la historia y le **habían añadido** (.....) tantas cosas, que nadie estaba ya muy seguro de cuál era la verdad. Todas las versiones **comenzaban** (.....) en el mismo punto: cincuenta años antes, en el amanecer de una soleada mañana de verano, cuando la Mansión de los Ryddle aún conservaba su imponente apariencia, la criada había entrado en la sala y **había hallado** (.....) muertos a los tres Ryddler.

“Harry Potter y el cáliz del fuego” J. K. Rowling

- 1.- Lee atentamente el texto y sustituye cada palabra en negrita por un sinónimo
- 2.- Subraya todos los adjetivos que aparecen y escríbelos en la siguiente columna. Escribe Al lado de cada uno el nombre que lo acompaña.

NOMBRES	ADJETIVOS

- 3.- Haz una pequeña descripción de cómo es un lugar que tenga para ti un significado especial (casa, huerta...)

- 4.- En el siguiente texto, subraya los adjetivos que encuentres. Di cual es su género y su numero.

TEXTO 2

“Era Yurumendi un hombre enorme, con la espalda ancha, el abdomen abultado, las manos grandísimas siempre metidas en los pantalones, y los pantalones a punto de caérsele, tan bajo que se los ataba.

Tenía una hermosa cara noble, roja; el pelo blanco, patillas muy cortas y los ojos pequeños y brillantes. Vestía muy limpio; en verano unos trajes de lienzo azul, que a fuerza de lavarlos estaban siempre desteñidos; y en invierno, una chaqueta de paño negro, fuerte que debía estar calafateada como una gabarra”.

“Las inquietudes de Shanti Andía” Pío Baroja

- 5.- Completa cada hueco con un adjetivo para que la descripción de Yurumendi sea lo menos parecida a la anterior.

“Era Yurumendi un hombre ....., con la espalda ....., el abdomen ....., las manos ..... siempre metidas en los pantalones, y los pantalones a punto de caérsele, tan bajo que se los ataba.

Tenía una ..... cara ....., ...; el pelo ....., patillas muy ..... y los ojos .....y ..... Vestía muy .....; en verano unos trajes de lienzo ....., que a fuerza de lavarlos estaban siempre .....; y en invierno, una chaqueta de paño ....., ... que debía estar ..... como una gabarra”.

“Las inquietudes de Shanti Andía” Pío Baroja

Experiencia 2

Lugares

Xentes

A Ponte de Noia

A PONTE GRANDE (1960)

A PONTE GRANDE (2.006)

O encascado é un proceso polo que hai anos se tinguían as redes de algodón con casca de pino, proceso que se fixo ata que foron substituídos por aparellos de nilón, alá polos primeiros anos 60.

O obxectivo era conservar os aparellos e preservalos do salitre.

O proceso, levado a cabo principalmente polas mulleres, era o seguinte:

1. Nunha caldeiras de cobre, férvíase auga doce e limpa (entre 20 e 30 caldeiras de cinc ou madeira, chamadas sellas)
2. Unha vez chega a punto de ebullición, engádíase casca de pino triturada (aproximadamente un saco por cada caldeira) e deixábase ferver durante 5 – 6 horas.
3. Nunha maceira de madeira botábase a auga temperada e as pezas (redes, que eran de algodón), deixándoas a remollo durante uns 15 minutos, só para enchoparse e coller a cor da casca..
4. Retíranse os aparellos da auga e escórrense na mesma maceira poñéndolle enriba uns sacos para arrefriar ata o outro día.
5. Nunhas estacadas (“ tendedeiros “) póñiannse a secar as redes.
6. Unha vez se armaban os aparellos e xa se traballaba con eles, cada 3 días no mar faciase unha “ tendadura”, é decir, sollábanse ó sol, secábanse para que non se estropearan.
7. O proceso de ancascado repetíase cada 20 días aproximadamente ata que as redes xa non daban máis de si.

1° S XX

Muelle do Poxilgo

2.007

Mercado da Angustia

- × DATA: 1º TERCO S XX.
- × LUGAR: mercado da Angustia (praza do convento de San Francisco)
- × Lugares e edificios que aparecen:
  - Parte da igrexa de San Francisco
  - Casa de Barcia
  - Casa das antigas oficinas do Ferrofano, vella compañía de transporte de pasaxeiros mercadorias hacia Padrón e Vigo.
  - Fonte, que segue a estar no mesmo sitio.
  - O resto das casas están agora edificadas de novo
  - Estrada de Santiago: en terra, despois con adoquins ata San Bernardo e, finalmente, asfaltada. Houbo un proceso de modernización debido o aumento de tráfico rodado, polo cal o mercado cambiou de localización (para o Curro)
  - Este mercado enlazaba co mercado da Porta da Vila, seguindo polo actual BBVA
- × Mercado:
  - Productos: ceboliño(que se vendia e vende fronte á horta do Marqués) e cebolas de San Cosme, froitas, allos e noces do Obre, verdura e hortalizas, millo, aves (gaiñas e galos). Productos procedentes das aldeas da redonda.
  - Exponían os produto nos mesmos cestos de bimbios, anda que se observa algún pendello tapado co tela.

A maioría da xente que aparece son mulleres das aldeas próximas a Noia (Santa Cristina, Lousame, San Breixo, San Cosme, Obre,...). Vestimenta de época: pano á cabeza, pano - mantón do pescozo que se cruzaba e ataba pola espalda, blusa , enagua, falda e mandil, zocos (de coiro) e zocas (de pau)

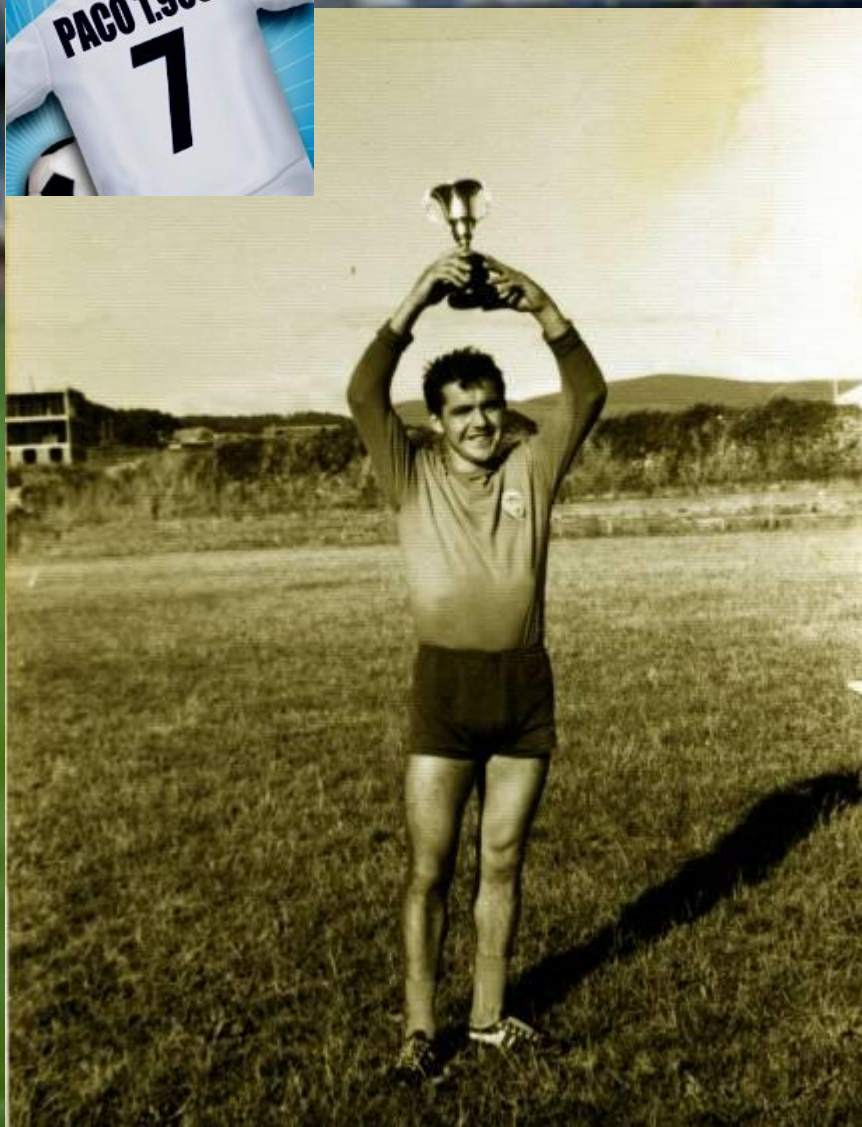
Mercado da Angustia, primeiro tercio S XX
(lugar do actual BBVA)

Vista da mesma casa do fondo - 2007

ALBUM FAMILIAR

O día 15 de Agosto do ano 1966, xógase un encontro de fútbol entre os seguintes conxuntos: por unha banda, o Bar Kukía C F, e pola outra o Bar Tamara S D.

Antes do encontro os siadeiros dos dous equipos percorreron o pobo coas máis variadas carruaxes, coches, motos e bicicletas.

O encontro escomenzou as 7 horas do serán coas bancadas ateigadas de xente; foi dirixido por Paco Díaz na súa laboura da arbitrase. Como madriña, Chola do Bar Alborés, facendo o saque de honra.

O encontro acabou co resultado de 2 a 1 a prol do Bar Kukía C F, facéndose dono do trofeo. Estadio municipal de San Alberto en Noia a 15 do 08 do 1966.

Por esquecemento; o bo do conto non só foi o partido, máis ben o que pasou despois. Tomáronse nove botellas de cava, tres en cada bar. Tiñamos as compañeiras moi, pero que moi enrabexadas, pois non saíron aquela noite. Me cajo .....

1952

Pilar e Moncho

Uhía

1955

Evangelina

Saturnino

1944

Paco

ICT

Party

Working in class

Trip to Portugal

Trip to Ribeira Sacra

Los adultos del IES San Alberto noiés muestran fotos de siempre

CULTURA ▶ Los alumnos, de hasta 80 años, exponen sus propias fotografías y las comparan con las de ahora

M.G. • NOIA

La fascinación envuelve a los visitantes cuando conocen el antiguo Campo das Angustias donde antaño se celebraban las ferias y mercados de Noia o los rostros de algunos octogenarios cuando eran jóvenes. *O tempo pasa...* da nombre a la exposición de las fotografías que recopilaron y montaron los alumnos de nivel II de Educación de Adultos del IES Campo de San Alberto y que permanecerá abierta hasta la fin de curso.

La muestra consta de dos partes. En la primera se exponen diversos lugares y monumentos de Noia a través de imágenes tomadas en el siglo pasado. La segunda es la más humana y en ella se recogen las fotos antiguas y las nuevas de los propios alumnos, que tienen una media de edad que supera los sesenta años y entre los que hay dos octogenarios. Ellos mismos escanearon las fotografías antiguas con las nuevas tecnologías y después

sacaron la mismas instantáneas con cámaras digitales.

A pesar de las imperfecciones que puedan tener las imágenes, el mérito se halla, además de en las edades que tiene los alumnos, en que no sabían nada de inglés, de informática ni de fotografía.

Los puentes, los malecones y las ferias y los mercados son algunas de las fotografías que se muestran con el fin de dar a conocer el ayer y el hoy de esos lugares. Los adultos contaron con el apoyo y asesoramiento de su profesor, Suso Montero, para llevar a cabo esta iniciativa.

Paralelamente, se celebran conferencias sobre el urbanismo noiés. La primera de ellas ya tuvo lugar esta semana y estuvo a cargo de Xosé Manuel Rosales. La segunda será impartida mañana, a partir de las siete y media de la tarde, por el investigador y experto en historia local Pedro García Vidal, quien hablará de Noia desde la Edad Media has-

Los alumnos durante el acto que inauguró la exposición y que incluyó una charla de Manuel Rosales

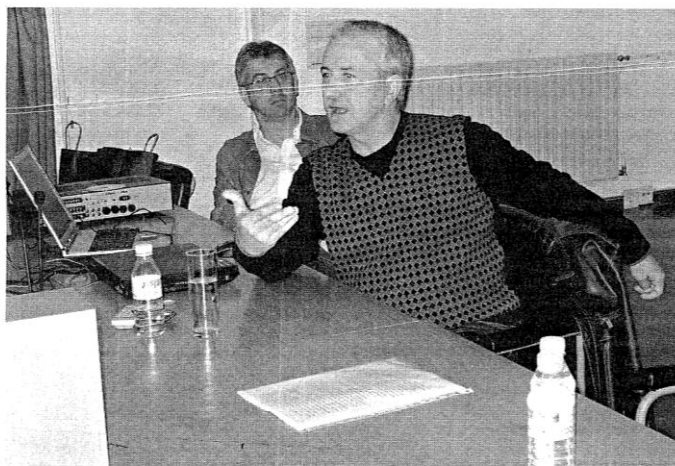
Imagen que aparece en el cartel anunciador de la exposición

ta los tiempos de María Mariño.

La escuela de adultos también participa en un proyecto europeo, en el que se inscribieron asimismo el IES Laxeiro de Lalín y otros centros de Esslingen (Alemania), Bergen (Noruega) y Trencin (Slovakia), que tiene por objetivo el uso de las nuevas tecnologías de la información y de la comunicación, así como el aprendizaje de idiomas.

Asimismo, los alumnos tienen previsto participar el próximo mes de febrero en un intercambio con la localidad alemana de Esslingen. El plazo de matrícula en la escuela de adultos permanece abierto durante todo el curso.

Reportaje | Intercambios europeos

El geógrafo Pedro García Vidal dio una charla el lunes en el centro educativo

LEMA

Alumnos noieses se unen a un plan sobre nuevas tecnologías

Los estudiantes forman parte de la sección de adultos del instituto Campo de San Alberto y tienen entre 18 y 80 años

Sara Ares

NOIA

■ Los estudiantes del segundo nivel de la sección de educación de adultos del Instituto Campo de San Alberto de Noia llevaron a cabo estos días unas jornadas para dar a conocer un proyecto en el que están trabajando y que forma parte de un intercambio en el que colaboran con otros centros de Europa. La iniciativa se plantea como una herramienta para fomentar el uso de las nuevas tecnologías de la comunicación, el aprendizaje de idiomas y la diversidad cultural.

Los alumnos implicados en este programa tienen edades comprendidas entre los 18 y los 80 años. Los profesores que coordinan al grupo son Xesús Montero, Xosé Manei-

ro y Francisco Castaño.

Junto con el Campo de San Alberto, están embarcados en esta experiencia el instituto Laxeiro de Lalín y otros centros de Alemania, Noruega y Eslovaquia. El viernes de la próxima semana, una delegación noiesa viajará a Bergen para asistir a una reunión en la que intercambiarán impresiones acerca del proyecto.

Contenido

En el caso del Campo de San Alberto, parte de lo que hicieron los alumnos durante los últimos meses aparece reflejado en una exposición que se inauguró hace unos días y que lleva por título *O tempo pasa*.

En ella, se pueden contemplar numerosas fotografías, antiguas de

rincones de la villa noiesa y de los propios alumnos, que aprendieron a escanearlas. A mayores, lo que hicieron fue captar imágenes actuales de esos mismos elementos y hacer un montaje con todas las instantáneas y con comentarios acerca de los cambios experimentados con el paso del tiempo.

Asimismo, participaron en un curso de inglés en Red y aprendieron otras nociones sobre Internet. Además de la exposición, organizaron dos conferencias. La última tuvo lugar el lunes y corrió a cargo de Pedro García Vidal, que disertó sobre la transformación de Noia y su enseñada desde la Edad Media.

El plazo para matricularse en educación de adultos está abierto todo el año.

TELEVISIÓN DE GALICIA

Programa de TVG "A Revista Fin de Semana"

19 de Maio de 2.007

Experiencia 3

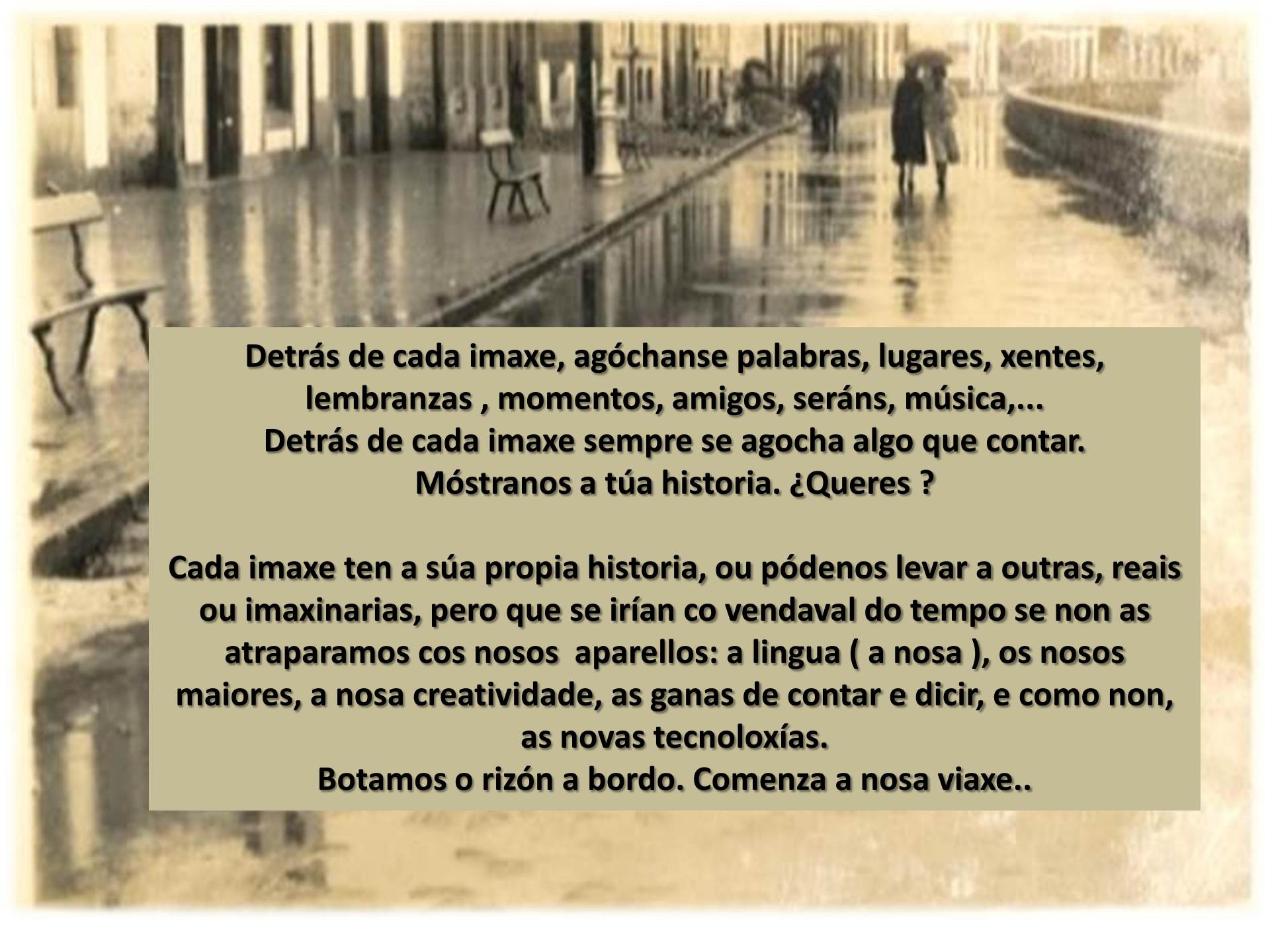

Unha imaxe, unha historia

Detrás de cada imaxe, agóchanse palabras, lugares, xentes, lembranzas, momentos, amigos, seráns, música, ...
Detrás de cada imaxe, sempre se agocha algo que contar. Móstranos a túa historia. ¿Queres?

imaxehistoria.wordpress.com

**Detrás de cada imaxe, agóchanse palabras, lugares, xentes,
lembranzas , momentos, amigos, seráns, música,...
Detrás de cada imaxe sempre se agocha algo que contar.
Móstranos a túa historia. ¿Queres ?**

**Cada imaxe ten a súa propia historia, ou pódenos levar a outras, reais
ou imaxinarias, pero que se irían co vendaval do tempo se non as
atrapamos cos nosos aparellos: a lingua (a nosa), os nosos
maiores, a nosa creatividade, as ganas de contar e dicir, e como non,
as novas tecnoloxías.**

Botamos o rizón a bordo. Comenza a nosa viaxe..

1º paso: A LECTURA DAS IMAXES

1ª LECTURA DA IMAXE

- Aproximación xeral, nun par de liñas, ao que podemos observar na imaxe

LOCALIZACIÓN TEMPORAL

- Ano, época do ano, época histórica ,...

LOCALIZACIÓN ESPACIAL

- Vila, parroquia, aldea, lugar, rúas,...

ASPECTOS URBANÍSTICOS

- Cambios e permanencias: arquitectura, vías de comunicación, ...

ASPECTOS PERSOAIS

- A historia do(s) protagonista(s)

ASPECTOS ETNOGRÁFICOS

- Vestido, vivenda, traballo, alimentación, costumes e tradicións, ...

ASPECTOS HISTÓRICOS

- A emigración, a época da fame, a guerra civil, ...

ASPECTOS LINGÜÍSTICOS

- Palabras “clave”. toponimia, utensilios, ...

ENTREVISTA

- Realización dunha entrevista (a poder ser gravada) aos protagonistas das imaxes.

A HISTORIA.

- 1º esbozo da idea da historia que vou contar

2º paso: A HISTORIA A PARTIR DAS IMAXES

PLANIFICACIÓN

- Aspectos da imaxe que me levan a contar a historia.
- Historia real ou imaxinaria, pero atraínte.
- Decidir a intención: narrar uns feitos, explicar ou aclarar o que aconteceu, describir, ...
- Papel do narrador: narrador protagonista ou externo,, cronista obxectivo, ...
- Título
- Guión: organiza as ideas
- Escribe o contido básico da historia

REDACCIÓN

- Revisa toda a información e bosquejos previos.
- Uso de conectores adecuados: temporalidade e orde cronolóxica, causalidade, ...

REVISIÓN

- Enténdese?
- Os feitos están ordeados?
- Está ben utilizada a persoa vrbal do narrador?
- Recoñeces ti meso ós protagonistas da historia?
- Revisa a forma: parágrafos, gramática, ortografía, vocabulario, ...

3º paso: exposición dos produtos finais

A diagram illustrating the third step of a process. It features a large, light blue arrow pointing from left to right. Inside the arrow, there are two rounded rectangular boxes. The first box on the left is teal and contains the word 'BLOGUE' in white, uppercase letters. The second box on the right is orange and contains the word 'EXPOSICIÓN' in white, uppercase letters. The arrow's tail is on the left and its head is on the right, indicating a sequential flow from the blog to the exhibition.

BLOGUE

EXPOSICIÓN

[Inicio](#)

[Lugares](#)

[Proxecto](#)

[Xentes](#)

UNHA IMAXE, UNHA HISTORIA

 [RSS Artigos](#) | [RSS Comentarios](#)

Categorías

- [bloque](#) (1)
- [historias](#) (18)
- [imaxes](#) (5)
- [lugares](#) (2)
- [Uncategorized](#) (2)
- [xentes](#) (2)

Nube de etiquetas

[amor](#) [ciclón](#) [contrastes](#)
[desfeita](#) [enfermidade](#)
[fame](#) [fotografía](#)

Xentes

IES da Pobra

Marzo 2011

L	M	Me	X	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27

UNHA IMAXE UNHA HISTORIA

EXPOSICIÓN XUÑO 2010

	UNHA TERTULIA REPUBLICANA Setenta e catro anos despois falo co meu avó desta historia e el cóntame todo o que hai trala fotografía ...	
	A FESTA DE SAN RAMÓN <<Dalle!>>, e así como estabamos sacou a foto. A principio dos anos setenta, na Riveiriña, vivían meus avós...	
	UNHA MADRIÑA DE GUERRA Acabou a guerra e volveu para a casa. Ao cabo dun ano casouse con Luisa e tiveron tres fillos, a maior é miña avoa Celestina.	
	MISERIAS DE POSGUERRA E agora cando eu ou a miña irmá protestamos ou deixamos comida no prato, sempre nos di: Non sabedes o que é ter fame	
	O NAZARENO Esta historia non significaría nada para min, de non ser que por ela, probablemente eu non nacera, e non estaría aquí contándoa.	
	UN CAMPO DE CONCENTRACIÓN ... EN SIBERIA !! Chovía. Catalina miraba a rúa, aquela que observaba a diario morta de nostalxia, rabia e impotencia... E xa no lle quedaba nin tempo, nin espazo... Seguía a chover.	
	... E ALGUNHA HISTORIA DE AMOR Esa noite, antes de meirme na cama, recei a Deus suplicándolle que me deixara soñar con ela.	

“Os lugares cambian, modernízanse e todas esas cousas,
pero como pasa nas fotos, a xente sempre seguirá sendo a mesma.”

Dpto. CC.SS., Xeografía e Historia
E.D.N.L.

Dpto. Lingua Galega

Imaxehistoria.wordpress.com

A ferretería de Tucho

Corre o ano 1936, ano de moita convulsión na España de entón, mais os que se reúnen tódolos días na ferretería non se imaxinan aínda o que ía ocorrer. Xunto ó ferraxeiro republicano e de esquerdas atópase un grupo de homes que habitúan a reunirse en torno ó mostrador horas e horas tódalas tardes e debaten as últimas novas que, acerca do goberno da República, chegan cada día a través da radio. Entre os que rodean a Tucho encóntrase o seu irmán Ramón .....

Siberia

O meu pai, Manuel Davila Eiras, saíu da casa o día 1 de xullo de 1936 para embarcar no Rosa Yllueca no porto de Valencia, pero a compañía de seguros Lloyd's non lle asegurou a carga. Entón os mariñeiros querían volver aos seus domicilios, pero non lles deixaron porque o 18 de xullo de 1936 estalou a Guerra Civil española .... Foron repatriados nun buque grego chamado Semíramis, que atracou no porto de Barcelona o 2 de maio de 1954 ...

Os milagres do Nazareno

10 de agosto de 1963. Nace un rapaz na Pobra do Caramiñal no seo dunha familia humilde. A súa nai taballa nunha fábrica de conservas e o seu pai é mariñeiro nun barco mercante .

Ata aquí todo resulta normal, unha familia normal da época..., pero todo cambia once dias despois. O 21 de agosto dese mesmo ano, ao rapaz recién nacido diagnóstícanlle una parálise no lado esquerdo do seu corpo. O tratamento para a dita enfermidade é moi custoso, e a familia non ten medios suficientes para poder correr cos gastos....

Chovía ...

Chovía. Catalina miraba a rúa, aquela que observaba a diario morta de nostalxia, rabia e impotencia.

Alí pasara os momentos máis memorables da súa vida, así como os máis deplorables.

Era a única filla de Antonio e Leonor. Este navegaba longas tempadas en barcos holandeses e a súa muller adicábase á costura.

Dende nena xogaba coas fillas do señor Manuel, o seu veciño e panadeiro; con Rosa, a que non moito tempo despois remataría sendo a súa mellor confidente; e cos dous inquedos fillos do médico....

Non sabedes o que é ter fame

Voulles contar unha historia de pobreza.

Esta foto foi quitada especialmente para mandarllela a uns primos que ten meu avó en Bélxica. Esta era unha das mellores roupas que tiñan, xa que ao ser nove irmáns e coa pobreza desa época, non se podían permitir ter demasiadas cousas.

Nesta imaxe meu avó tería máis ou menos nove ou dez anos. Aparecen el e a súa irmá, a súa nai e o seu irmán Francisco. Na súa casa eran moitos e non tiñan demasiados cartos, e por iso lles custaba levar o pan á boca. Por esta mesma razón, tiñan que remendar os pantalóns en vez de mercar uns novos.

Cando o meu avó empezou na escola, só puido aprender o básico (ler, escribir e manexar cartos para que non o estafasen). Entón marchou do colexio para traballar e gañar cartos para comer e poder seguir adiante. Meu avó estivo moitos anos traballando en barcos. E agora cando eu ou a miña irmá protestamos ou deixamos comida no prato, sempre nos di:

- Non sabedes o que é ter fame.

Experiencia 4

Elaboración dunha

Reportaxe e un spot

4 PDC

Colaboración externa

**I.E.S. Maruxa Mallo
Ordes**

CURSO 2008 - 09

Colaboración

Institucións

Empresa

IES Maruxa Mallo

Obxectivos

Produtos finais

- Unha reportaxe
- Un spot publicitario

Finalidades do produto audiovisual

- Canle motivadora
- Centrar una problemática social
- Intervención nun centro da vila

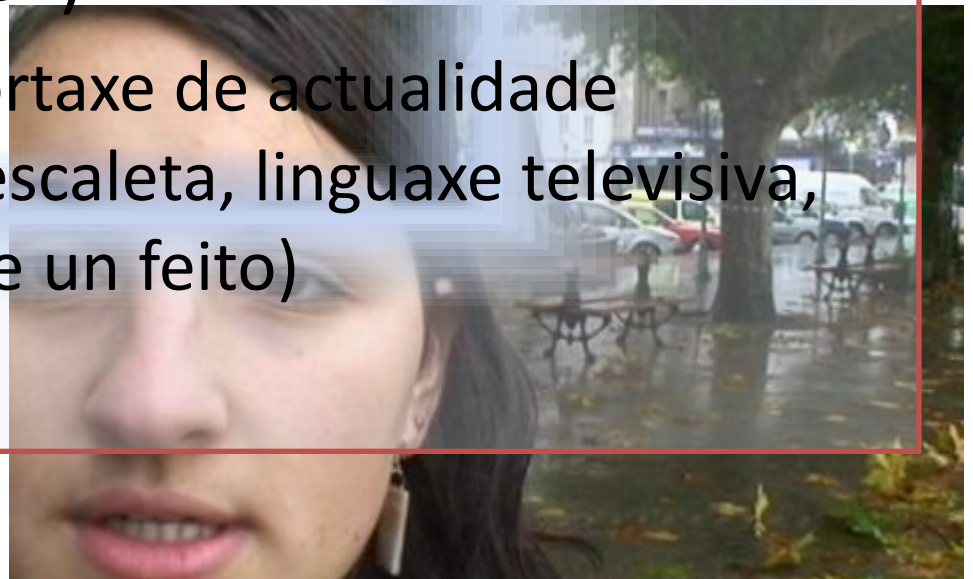
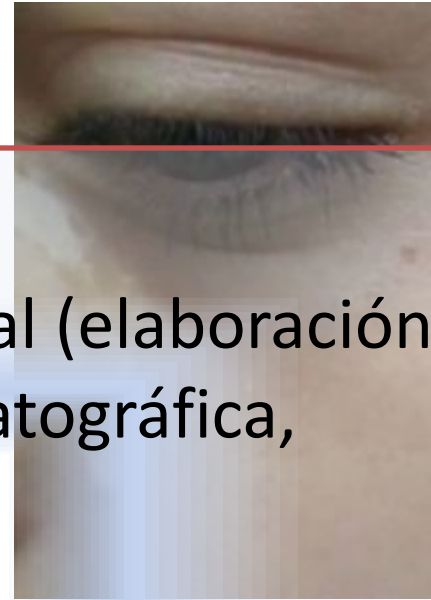
Obxectivos

- Educación cara á acción
- Os alumnos e alumnas axentes activos na elaboración dunha mensaxe de interese social
- Coñecer a realidade da violencia de xénero
- Analizar os papeis de xénero
- Propoñer unha mensaxe

Os produtos

- Spot (“ningunha gota máis”) – Traballo sobre o guión audiovisual (elaboración dun story board, linguaxe cinematográfica, narración dunha historia)
- A reportaxe (“Orballo”) – Traballo sobre a reportaxe de actualidade (elaboración dunha escaleta, linguaxe televisiva, documentación sobre un feito)

A estrutura da reportaxe

- Documentación previa sobre as orixes da violencia de xénero, sobre a corresponsabilidade, a igualdade...
- Formato: reportaxe informal (tipo Callejeros)
- Entrevistas co CIM (Centro de información á Muller) do concello de Ordes (técnicos, psicóloga e concelleira)
- Entrevistas con xente de Ordes
- Testemuña de violencia de xénero

Difusión

Interna

Debate con profesorado do centro
Difusión da reportaxe no centro

Externa:

A partir dunha nota de prensa do concello:
Noticia na sección Santiago de La Voz
TVG no magazine de tarde

Participación nunha rolda de prensa

Noticia na Ser de Santiago con corte de voz do
alumnado

Presentación no concello

Experiencia 5

TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN

INTRODUCCIÓN

Beve introducción, na que lles plantexamos o tema dun xeito atractivo, incluíndo si ñe o caso, vídeo, imaxes, poesía, ...

TAREFA

Expoñemos de xeito claro as tarefas concretas que deben realizar e o reparto de roles no grupo de traballo.

Textos
Glosarios
Multimedia
Exposicións orais.

PROCESO

Dividir o traballo en fases claras con obxectivos concretos: guións, análise de recursos, confección de fichas, ...

AVALIACIÓN

Explicitar claramente os criterios de avaliación

RECURSOS

Enlaces a webs ou documentos propios nos que busquen información.

Non deberían ser demasiados para acotarlle claramente o "campo de xogo"

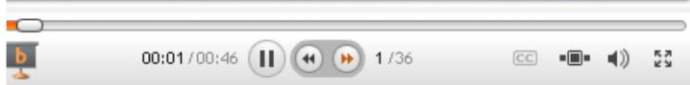
CONCLUSIÓN.

Moi breve e clara

Proporlle unha conclusión individual sobre o tema

Cambio climático. Manual de uso

Blogue do profesor

WEBQUEST

O CAMBIO CLIMÁTICO : MANUAL DE USO

Arquivos para baixar:

CAMBIO_CLIMATICO_MANUAL_DE_USO

Publico de utilizacion webquest CC MANUAL DE USO

Blogue de clase

Penso,....logo actúo

Revista dixital dos alumn@s de xeografía de 4º de ESO do IES do Caramiñal

← CAMBIO CLIMÁTICO 3ª A

Marta, Sergio, Rafa e Ciro

Publicado o Decembro 2, 2010 por pensolooactivo

Paula, Daniel, Clara e María

Publicado o Decembro 8, 2010 por pensolooactivo

A CONTRARREOLOXO

O término “ cambio climático” describe, tanto o quentamento, como as súas consecuencias.

As variacións climáticas existiron no pasado e existirán sempre á consecuencia de diferentes fenómenos naturais. Sen embargo, as causas naturais só poden explicar unha pequena parte do quentamento da Terra. A concentración atmosférica de gases de efecto invernadoiro, as propiedades da superficie terrestre ou a cantidade de enerxía do Sol tamén inflúen. Cando estes factores varían, producen un quentamento ou arrefriamento do planeta, xa que alteran a proporción da enerxía solar que se absorbe ou se devolve ao espazo.

O gas do efecto invernadoiro máis importante é o dióxido de carbono. Actualmente, a súa concentración na atmosfera é moi superior ao nivel natural observado nos últimos 650.000 anos.

Os efectos sobre o clima de cada un dos diferentes factores exprésanse en termos de “forzamento radiativo”, positivo, cando se trata dun quentamento terrestre, ou negativo, cando se trata dun arrefriamento.

Os principais factores do aumento da temperatura son os diversos gases de efecto invernadoiro, e os do arrefriamento, son os aerosoles e o efecto probable que causan na cobertura das nubes.

As consecuencias de todo isto afectarán a todo tipo de medios.

O gran aumento da temperatura mundial fará que se intensifiquen as secas e estas, favorecerán o risco de incendios traendo como consecuencia perda de vexetación e desertización. O solo perderá capacidade de absorción e por culpa dos

Conflitos armados

Blogue do profesor

Imagine Imaxina

Imagine there's no heaven
It's easy if you try
No hell below us
Above us only sky
Imagine all the people
Living for today...
Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too
Imagine all the people
Living life in peace

TAREFA

Xa coñecemos a revista dixital "Penso...logo actúo". Neste caso, propoñe confeccionar un monográfico sobre os conflitos armados no mundo do S XXI, co fin de dar a coñecer as guerras que por unhas ou outras razóns, están esquecidas. Trata de concienciar @s lector@s de:

- Orixe e causas dos conflitos: o por que.
- Resumo da evolución e estado actual de cada conflito.
- Consecuencias e datos básicos sobre os mesmos.

Cada grupo de traballo estará formado por un equipo de 5 persoas:

- Xornalista coordinador do equipo. Responsabilidade: coordinar o traballo de todo o equipo e búsqueda de noticias que actualicen o estado dos conflitos.
- Experto en política internacional. Responsabilidade: informará sobre as partes en conflito e as súas relacións coa comunidade internacional (ONU; Unión Europea, EE.UU., ...), poñéndoo en relación coas posibles solucións.
- Experto en economía. Responsabilidade: explicar a base económica das guerras, coma p.ex. a explotación dos recursos naturais e a súa relación coa economía internacional (exemplo : o Coltan no Congo e a industria informática e de telefonía móbil)
- Historiador. Responsabilidade: buscar a orixe histórica dos conflitos (P.ex: colonialismo e descolonización) para atopar solucións.
- Membro dunha ONG internacional. Responsabilidade: tratar os aspectos humanitarios, de dereitos humanos, situación dos refuxiados, ... e poñelos en relación co conflito e a súa solución.

O obxectivo principal é realizar unha reportaxe (que se expoñerá nun blogue que elaboraredes) sobre os conflitos armados que hoxe en día están activos no mundo, reportaxe que constará de:

- Mapa mundi de todos os conflitos armados na actualidade.
- Texto escrito acompañado de imaxes, que explique en xeral as causas (¿por que?) e lugares (¿ países, continentes ?) dos conflitos armados (15 - 20 liñas).
- Resumir 5 conflitos armados nunhas poucas liñas (20 mínimo; complementado cun cadro explicativo); orixes/causas /estado actual/consecuencias/ datos básicos.

Categoría	Excelente (5 puntos)	Ben (3 puntos)	Meioptimo (1 punto)	Deficiente (0 puntos)	PUNTUACION
Recursos e Tratamento da información	Utiliza todos os recursos correctamente e extrae información adecuada e pechamente tratada.	Fai uso da maioría dos recursos	Usa poucos recursos e fai un tratamento mínimo da información	Información non tratada, desordeada , e copia e pega	
Vocabulario	Uso dun vocabulario específico e variado.	Presenta algún erro tanto no uso de vocabulario como de ortografía	Bastantes erros ortográficos e uso mínimo de vocabulario específico.	Comete frecuentes erros de ortografía, gramática e usa un vocabulario inadecuado os contidos.	
Traballo escrito	Orde e fluidez. Expon os contidos con claridade	Presenta un traballo ordeado e cun mínimo de claridade	Contidos "fallos de claridade, aínda que minimamente comprensibles	Presentación deficiente e contido desordeado e non traballado pevemente .	
Traballo audiovisual	Orixinalidade e grao de impacto alto no público. Facilita en gran medida a comprensión dos contidos do traballo escrito	Plasman de xeito máis ou menos claros as ideas do traballo escrito.	Mínimo traballo creativo e se presentan ideas e contidos ó chio.	Non se observa esforzo ningún, desorde na presentación, e unha falta absoluta de creatividade	
Traballo en grupo	Nivel alto de coordinación e cooperación entre os compañeiros, así como ausencia de conflictividade.	Traballaron de xeito coordinado e reparten as tarefas de forma adecuada.	Hai lagos de contidos debido á falta de coordinación e cooperación grupal.	Conflictos continuos dentro do grupo, co resultado dunha total descoordinación do equipo de traballo	
Blogue	O equipo vai máis alá das tarefas asignadas e presenta conflitos (links, vídeos, imaxes, noticias, ...) adicionais e complementarios o traballo, así como mostrar os seus comentarios nos outros blogues.	O grupo plasma claramente o produto do traballo no blogue. Fai algún comentario nos blogues amigos.	Non é capaz de organizar o blogue de tal maneira que se vexa os produtos finais de xeito claro	Escaso interese en traballar no blogue propio e no dos compañeiros. O seu traballo está exposto de xeito deficiente no blogue	
	Alto grao de claridade na exposición e de cofecemento sobre o conflito en cuestión. Coordinación dos membros do equipo: todos participan. Participan de xeito activo na elaboración do documento final.		Non expoñen de xeito	Desorde na exposición.	
	Mapa elaborado polo propio grupo. Alto grao de claridade e directo na súa información. Denota orixinalidade e creatividade				

RECURSOS

Estes son unha serie de enlaces nos que poderedes atopar información xeral sobre os conflitos no mundo na actualidade.

De todos os xeitos, para buscar información máis concreta sobre algún en concreto, teredelo que facer nun buscador. P.ex.: "conflicto de Congo " e aparece, p.ex., http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/international/newsid_7699000/7699479.stm

Recursos:

http://www.elmundo.es/documentos/2003/04/guerras_olvidadas/index.html

(Poperás atopar un resume claro de cada un dos conflitos por continentes.)

<http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/specials/default.stm>

Páxina da BBC onde podes atopar varios especiais sobre zonas en conflito, refuxiados, ... coma p.ex:

http://www.bbc.co.uk/spanish/specials/1115_guerras_olvida/

(Interesante para facerse con datos básicos das partes en conflito)

http://www.bbc.co.uk/spanish/specials/1441_farc/index.shtml

(Sobre aas FARC e o conflito en Colombia)

Conflitos armados

Blogues dos alumnos

Os homes falan moito de paz, pero non comprenden o seu verdadeiro sentido. Cando pronuncian esta palabra pensan: paz económica, paz política,... pero ¿paz armada?
 O primeiro paso, o gran paso a dar é a búsqueda da paz na súa conciencia,
 A Paz tranquila, A Paz do corazón....
 A paz da alma. Só esta PAZ pode producir todas as demais paces.

Albert Chantaine
(Tradución do francés)

Conflictos armados no mundo

febrero 28, 2009 at 9:59 pm (Uncategorizad)

Casi todos os conflitos armados que hai na actualidade se producen en países pouco desenvolvidos. A loita polo poder esta presente na maioría deles. Pero tamén hai outras moitas "razóns" como a pobreza, os recursos naturais, os grupos étnicos ou varios grupos que se disputan unha guerra que pode durar anos sen que ningunha das partes consiga o seu obxectivo. A maioría son países en vías de desenvolvemento, onde se producen numerosos conflitos armados entre grupos que non aceptan o goberno existente, ou entre grupos que lles forzan a abandonar o territorio que lles foi asignado.

En moitos casos fanáticos relixiosos e de distintas ideoloxías políticas e culturais queren someter e escravizar a pobos enteiros privándoos da súa liberdade ou dos recursos naturais para enriquecerse a súa costa e obrigalos a vivir na miseria. Países como Filipinas, Turquía, Tailandia, Sir Lanka, Rusia, etc. loitan pola independencia dunha parte ou todo o seu territorio. Algúns como República Centroafricana, etc. sofren a causa dun golpe de estado. Outros loitan polo poder: Colombia, etc. Outros loitan polos recursos naturais (petróleo): República do Congo e Nigeria. Outros como Filipinas piden recoñecementos étnicos e culturais e a independencia por razóns históricas. Todos tratan de resolver as súas diferenzas ou conseguir os seus propósitos coa axuda de outros países, pero sempre por medio da guerra, e na maioría sen éxito, obrigando a negociacións pacíficas.

Conflicto De Cachemira

Este conflito ten orixe en 1947, cando o estado de Jammu e Cachemira (maharajah hindú) decidiu unirse ó goberno de Nova Delhi, a India, tras a incapacidade de defenderse fronte tribos paquistanís. En 1948, Cachemira é invadida por Paquistán, con motivo da chegada á zona do territorio. Tras varios meses de combate, o alto ó fogo determinouse pol Paquistán, e a paquistán. Aínda con isto, a India e Paquistán xa se enfrontaron en tres guerras desde 1971. Existindo unha demarcación no ano 1999. E, orixinalmente principais zonas constitúen a zona (ver cadro "Grupos relixiosos"). Actualmente Paquistán goberna unha metade da rexión de Cachemira, a India o condado de Aksai Chin, ocupado en 1961.

Grupos relixiosos no Val de Cachemira

Islam	95%
Hindúes	4%
Grupos relixiosos en Jammu	
Islam	28%
Hindúes	66%
Sikhe	4%
Grupos relixiosos en Ladakh	
Musulmán	44%
Budistas	50%
Hindúes	5%

A Guerra no Congo... ¡Que o Mundo se pare, que eu me baixo!

laurent-nkunda

Dise que a terra do Congo é vermella por tódala sangue que se verteu nela. En efecto, o Congo desálgase e o aire está impregnado dun certo olor a óxido, pois se estima que dende 1998 morreron case 5,5 millóns de persoas. Ademais, os ataques recrudecéense e cada vez son máis sanguinarios. ¿Será casual que esta masacre se leve a cabo no país que ten máis do 80% das reservas de coltán mundiais?

O Congo padece grandes enfermidades: pobreza, escravitude, enfrontamentos entre distintas etnias... Pero a súa sentenza de morte queda pechada pola súa riqueza, que en vez de traerlles abundancia e prosperidade só lles proporciona feridos, destrución e morte. O seu solo é rico en, sobre todo, coltán, pero

Non todo é cor de rosa...

Ademais de roubarlles

COLTAN

as riquezas das súas terras...

A enerxía que nos move... cara onde?

6. A enerxía que nos move ... cara onde?

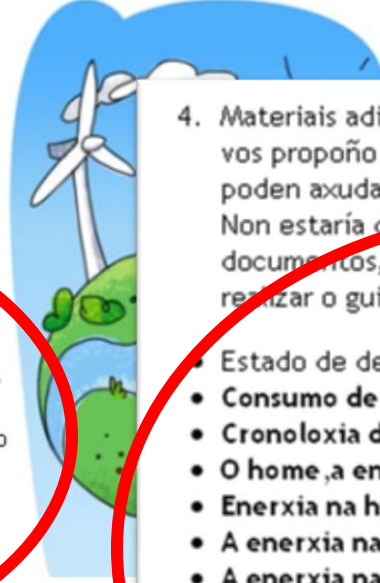
“A enerxía que nos move...cara onde?” é parte dun proxecto audiovisual que pon en colaboración ós departamentos de Historia e Naturais en torno ó tema medioambiental.

A Revolución Industrial foi un punto de inflexión do uso e consumo dos recursos enerxéticos que ten consecuencias sobre a sostibilidade do sistema. E este será o noso traballo: mostrar de xeito audiovisual a historia da enerxía, do seu uso e consumo, que supuxeron os cambios introducidos na época da revolución industrial, ...

A continuación poño á vosa disposición todo o material e axuda que considero necesarios. Só espero da vosa parte que poñades interés, gañas e esforzo. Con iso será dabondo para que todo saia ben.

(Preme enriba de cada título e obterás os documentos)

1. Webquest: Esta é a proposta de traballo e investigación que vos propoño, onde atoparedes as tarefas, recursos ,...:**A ENERXIA QUE NOS MOVE CARA ONDE**
2. Para que saibades os criterios de avaliación do traballo: **Rubrica de avaliacion A enerxía que nos move**
3. Contidos básicos para a **Entrevista os nosos maiores**

4. Materiais adicionais (aparte dos recursos que vos propoño na proposta de traballo) que vos poden axudar á hora de buscar información.

Non estaría de máis que fixerades unha lectura pausada e atenta de stes documentos, tomando notas e facendo esquemas de contidos e ideas para realizar o guión inicial de traballo:

- Estado de desorde dun sistema e a súa sostibilidade: **Entropia**
- **Consumo de enerxía o longo da historia**
- **Cronoloxia da enerxía**
- **O home ,a enerxía e a súa historia**
- **Enerxía na historia**
- **A enerxía na Prehistoria**
- **A enerxía na Antigüidade**
- **A enerxía na época medieval**
- **A enerxía na idade moderna**
- **A enerxía a partir da revolución industrial**
- **Enerxía e poboacion_ Cara onde imos**
- **Historia da sostibilidade**
- **SARGADELOS.UN EJEMPLO DE CRISE ENERXETICA NO SXIX**

Viaxe a Ítaca

Unha viaxe no tempo e no espazo
Historia, Arte, Xeografía

"Cando emprendas a túa viaxe a Ítaca pide que o camiño sexa longo, cheo de aventuras, cheo de experiencias" - C. Kavafis

INICIO   DIARIO DE CLASE   ENLACES   USO DE IMAXES E CONTIDOS   1º ESO: CC.SS.   3º ESO: XEOGRAFÍA

HMC - 1º BACH.   **MATERIAIS**   ACTIVIDADES INTERACTIVAS

WEBQUESTs

- [Cambio climático. Manual de uso.](#)
- [A enerxía que nos move, ... cara onde?](#)
- [Conflitos armados no mundo.](#)

A enerxía que nos move... cara onde?

13 XUL   Publicado por [xosemanteiro](#)

"A enerxía que nos move...cara onde?" é parte dun proxecto audiovisual que pon en colaboración ós departamentos de Historia e Naturais en torno ó tema medioambiental.

A Revolución Industrial foi un punto de inflexión do uso e consumo dos recursos enerxéticos que ten consecuencias sobre a sostiabilidade do sistema. E este será o noso traballo: mostrar de xeito audiovisual a historia da enerxía, do seu uso e consumo, que supuxeron os cambios introducidos na época da revolución industrial, ...

A continuación poño á vosa disposición todo o material e axuda que considero necesarios. Só espero da vosa parte que poñades interese, gañas e esforzo. Con iso será dabondo para que todo saia ben.

(Preme enriba de cada título e obterás os documentos)

1. Webquest: Esta é a proposta de traballo e investigación que vos propoño, onde atoparedes as tarefas, recursos, ...
2. Para que saibades os criterios de avaliación do traballo: [Rubrica de avaliación A enerxía que nos move](#)
3. Contidos básicos para a [Entrevista os nosos maiores](#)
4. Materiais adicionais (aparte dos recursos que vos propoño na proposta de traballo) que vos poden axudar á hora de buscar información. Non estaría de máis que fíxerades unha lectura pausada e atenta de stes documentos, tomando notas e facendo esquemas de contidos e ideas para realizar o guión inicial de traballo:

- Estado de desorde dun sistema e a súa sostiabilidade: [Entropía](#)
- [Consumo de enerxía o longo da historia](#)

Viaxe a Ítaca

Unha viaxe no tempo e no espazo
Historia, Arte, Xeografía

"Cando emprendas a túa viaxe a Ítaca pide que o camiño sexa longo, cheo de aventuras, cheo de experiencias" - C. Kavafis

INICIO   DIARIO DE CLASE   ENLACES   USO DE IMAXES E CONTIDOS   1º ESO: CC.SS.   3º ESO: XEOGRAFÍA

HMC - 1º BACH.   **MATERIAIS**   ACTIVIDADES INTERACTIVAS

Unha imaxe, unha historia

"Unha imaxe, unha historia."

amento de Historia, lanzamos un novo proxecto:

(E)

a Pobra, as súas xentes, os seus lugares, as súas festas, as súas tradicións,...

istoria.

viaxeaitaca.com

Experiencia 5

A AUGA

AS ENTREVISTAS AOS AV@S

ARTIGOS RECENTES

- › [OUTRAS ENTREVISTAS AOS AV@S](#)
- › [AS ENTREVISTAS AOS AV@S](#)
- › [A auga é vida. Coidamos a auga, coidámonos a nós.](#)
- › [A auga é un ben moi escaso. Sigamos a estratexia das 3 R: reduce, reutiliza, recicla 1º C](#)
- › [Auga, unha fonte para vivir. Sen ela non hai nada. 1º B](#)

A escola dos av@s

A escola dos av@s

Diario de traballo

Proxecto A escola d@s av@s

[Actualización de Estado](#) [Artigo](#) [Cita](#) [Ligazón](#)

Ola, xosemaneiro. Como vai o proxecto?

[Cargar/Inserir](#)

Etiquetar

Publicar

Recibir notificación dos novos comentarios por correo electrónico.

Actualizacións recentes

[Comutar Fíos de Comentarios](#) | [Atallos de teclado](#)

Autores

[xanocebreiro](#)

[profes de lingua](#)

[xosemaneiro](#)

A escola dos av@s

+You Search Images Maps Play ^{NEW} YouTube Gmail Documents Calendar Translate More ▾

Home x ▾

xosefmaneiro@gmail.com ▾

Docs

Sort ▾

CREATE

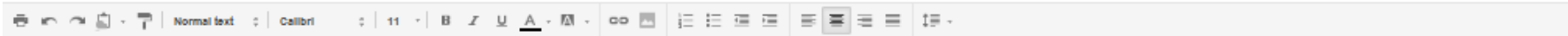
- Home
- Starred
- Owned by me
- All items
- Trash
- ▾ My collections
  - No collections
- Collections shared with me

☐	TITLE	OWNER	LAST MODIFIED
☐	☆ 2Ava_Calificacions Shared EscolaAvos_Comun	Xose L. Capón	Mar 26 departamento lingua
☐	☆ 2 Avaliación Anotacións para o alumnado Shared EscolaAvos_Comun	Xose L. Capón	Mar 22 Xose L. Capón
☐	☆ Ideas para a 3ª Avaliación Shared EscolaAvos_Comun	Xose L. Capón	Mar 20 Pino.clara
☐	☆ EscolaAvos_Comun Shared	Xose L. Capón	Mar 20 Xose L. Capón
☐	☆ Proxectar.Investigar.Comunicar Shared	me	Mar 5 me
☐	☆ reportaxe Shared prensaescolavos	departamento lingua	Feb 27 departamento lingua
☐	☆ avaliacionreport.pdf Shared reportaxe	departamento lingua	Feb 27 departamento lingua
☐	☆ guiaespecifica4.odt Shared reportaxe	departamento lingua	Feb 16 departamento lingua
☐	☆ guiaespecifica3.odt Shared reportaxe	departamento lingua	Feb 16 departamento lingua
☐	☆ guiaespecifica2.odt Shared reportaxe	departamento lingua	Feb 16 departamento lingua
☐	☆ guiaespecifica1.odt Shared reportaxe	departamento lingua	Feb 16 departamento lingua
☐	☆ quiaespecifica5.odt Shared reportaxe	departamento lingua	Feb 16 departamento lingua

A escola dos av@s

Cronograma Escola dos Avos 2ª Avaliación ☆

File Edit View Insert Format Tools Table Help

CRONOGRAMA AUGA

	FEB Previa	SESIÓN 1	SESIÓN 2	SESIÓN 3	SESIÓN 4	SESIÓN 5	SESIÓN 6	SESIÓN 7	SESIÓN 8
CC.SS PRIN	A auga no mundo: problemas e desafíos.	- Texto: A auga no mundo: problemas e desafíos. - Lectura, análise e comentario oral. - Palabras clave: frases (para casa)	- Análise das frases. - Texto colectivo. - Solicitude de imaxes da Pobra sobre os temas tratados (contaminación, residuos, saneamento, ...)	- Remuíño de ideas: aspectos da vida dos av@s que poudan ter relación cos temas que traballamos no texto arredor da auga (pequeno grupo) - Nesta clase	- Traballo en pequeno grupo: contestar ás preguntas sobre o texto. Tempo limitado. - Posta en común. - Elaborar un pequeno texto individual de	- Cálculo de consumo da auga (traballo individual) - Cálculo colectivo. - Cálculo no tempo dos av@s (para casa)	- Preparación ficha de traballo para a clase cos av@s.	- Encontro cos av@s. - Pequeño grupo - Conclusións	- Reflexións finais. - Ideas clave.

L. GAL.		Abordaxe de noticias cos contidos. Comprensión das cuestións clave. APOIO: as 6W PRODUCCIÓN: cadro en GDocs	Análise das noticias. Información vs. opinión. A modalización. A: recursos de modalización P: actividade (interactiva) de localización	A linguaxe do cómic. A: recursos da BD. P: continuar o cómic inicial	Características da reportaxe 1: estrutura. A: trazos parciais. P: cadro en GDocs	Características da reportaxe 2: recursos lingüísticos. Fórmulas para captar a atención. A: trazos parciais. P: cadro en GDocs	A reportaxe: planificación. Recolleita de datos da entrevista. Niveis e rexistros. A: variedades; a organización temática. P: ficha en GDocs	A reportaxe: composición. Uso de recursos para organizar, captar, citar e expresar opinión. A: Pautas e listados. P: borrador en GDocs	A reportaxe: revisión. A: folia de control; ficha de avaliación. P: reportaxe en GDocs
L. CAST.	Aspectos formais da entrevista. Pídesese cita para a entrevista	Aspectos formais da entrevista. Pídesese cita para a entrevista	Guión da entrevista; planificar o texto (preguntas, intención da entrevista...)	Supervisión e corrección do guión da entrevista	Trasvase do texto oral ao texto escrito Presentar o modelo Pensar titular	Redacción da entrevista	Redacción da entrevista	Redacción da entrevista	Redacción da entrevista

A escola dos av@s

escolaavos_analise_inicial ☆

File Edit View Insert Format Tools Table Help

Aspecto	Que fixemos ben?	Que fixemos mal?	Que podemos mellorar?
Coordinación entre os grupos clase	Comentar a dinámica de cada grupo	Non programei ningunha actividade entre os grupos C e D (Capón) Fáltame conexión máis clara entre o proxecto e as CCSS (Maneiro) Non xestionar o traballo desenvolvido polos outros compañeiros polos outros compañeiros	Traballo entre os distintos grupos de clase: avaliación do traballo doutros grupos, colaboración entre distintos grupos... Sancións xuntas para a dinámica do proxecto no caso de que un alumno dé problemas nunha asignatura Ter publicado o traballo feito en PRIN para que todos os grupos poudan ver e aprender do que fan os outros.(Maneiro)
Coordinación entre nós	Intentar manter a periodicidade nas reunións. Empregar o blog para comunicarnos. Facer un esforzo para aproveitar tardes para falar do proxecto.	Non presionar para contar cunha hora común no horario Avanzar en direccións distintas as veces non compatixibles Non nutrir de material continuo no PRI	Compartir máis material Intervir máis no blog (Capón) (tod@s) Acordar indicadores de avaliación das competencias básicas para explicitar qué estamos avaliando Axustar e comunicar o valor (na nota final) de cada actividade das tarefas, en cada materia Acordar a composición de grupos heteroxéneos estables en cada aula Facer conexións entre materiais empregados e contidos despregados Preparar e explicitar tarefas concretas cos grupos para levar a liña de traballo máis "clara" para nós e para os alumnos.(Maneiro)
Análise das competencias do alumnado	Adaptarnos ao nivel advertindo as súas dificultades e modificando os obxectivos iniciais	Non prever os atrancos tanto á hora de manexar ferramentas informáticas como de hábitos básicos de traballo (por exemplo, nos están habituados ao traballo fóra da aula). Non prever o baixo nivel de partida para a textualización Adaptarse só parcialmente ao nivel (Xano)	Guiar máis o traballo Descompoñer tarefas complexas en varias máis simples Facer propostas sinxelas autónomas que permitan posteriormente enfrontar tarefas complexas Mellorar a posta en común do traballo, axilizar este proceso e rematar en tempo (Maneiro)
Produción	Filtrar os resultados Deixar claros os obxectivos (Maneiro)	Esperar textos con calidade moi cedo Non arriscar nas propostas (Xano) Arriscar demasiado, ao confiar en demasía na súa iniciativa e autonomía (Maneiro)	Consensuar criterios de corrección comúns Incluir producións audiovisuais, con maior peso da oralidade Publicar no blogue do proxecto o máximo der

A escola dos av@s

edmodo [Calendario](#) [Notas](#) [Biblioteca](#) [Inicio](#) [Perfil](#) [Cuenta](#)

Xosé Maneiro

- Publicaciones recientes
- Directo
- Por Estudiantes
- Asignaciones más

Grupos [Unirse o Crear](#)

CC.SS. 1º ESO

Comunidades [Seguir](#)

[Soporte Comunidad](#)

CC.SS. 1º ESO Filtrar mensajes por

[Mensaje](#) [Alerta](#) [Asignación](#) [Prueba](#) [Votación](#)

escribe tu mensaje aquí...

Carlos S. a CC.SS. 1º ESO

Xa esta! ainda que sea tarde

 trabajo_grupo_5.ppt [Preview](#)

20 Mar, 2012 | [Comentar](#) | [Compartir](#) | [Etiquetar](#)

 Alicia P. - Pues eso Sobri, tarde. 20 Mar, 2012

 Carlos S. - no es tarde! 20 Mar, 2012

 Alicia P. - no, temprano, ya hicieron la evaluación y le entregas el trabajo luego no? 20 Mar, 2012

Mostrar notificaciones

CC.SS. 1º ESO

Código del Grupo:
zeg6k6

- Solicitar Unirse a La URL
- Configuración Del Grupo
- Suscribir Grupo a Una Fuente
- Página Pública

Miembros (36) [Administrar](#)

Carpetas

Crear y compartir carpetas con este grupo en la biblioteca

A escola dos av@s

Grazas

Xosé Fdez. Maneiro

Xosé Luis Capón

IES da Pobra do Caramiñal

Proxectar, Investigar, Comunicar
Pontevedra 11 de abril 2012

Imaxe : Building Bridges

Proxecto Europeo

Grundtvig

IES Campo de San

Alberte - Noia